

XORIJIY TILLARNI O'RGANISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR, METODLAR VA SUN'IY INTELLEKT TIZIMIDAN FOYDALANISH.

Ablazov Abror

Qarshi davlat universiteti Filologiya fakulteti

O'zbek tili-yo'nalishi 4-bosqich talabasi

Annotatsiya: *Bugungi kunda deyarli barcha sohalarda innovatsion texnologiyalar va zamonaviy usullardan foydalanish kengaymoqda. Ilm fan sohasida ham barcha fanlar bo'yicha zamonaviy texnologiyalardan keng foydalanish o'quv jarayoni samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ushbu maqolada chet tillarini o'rganishda zamonaviy uslub va texnologiyalarning o'rni va xorijiy tilni tez, oson va samarali o'rganish uchun qo'llaniladigan usullar va innovatsion texnologiyalar haqida ma'lumot beriladi.*

Kalit so'zlar: *Chet tili, Innovatsion texnologiya, metodlar, online o'qitish, interaktiv usullar, chat GPT, web saytlar*

Bugungi kunda chet tillarini o'qitishning innovatsion usullari va texnologiyalari tobora ko'proq e'tirof etilmoqda va o'quv materialini o'zlashtirish jarayonida tashqi muloqot orqali shaxslararo o'zaro munosabatlarni o'rnatish bilan bog'liq yangi imkoniyatlarga ega bo'lmoqda. Til o'rganish kishilik jamiyatida bag'oyat muhim sohalardan hisoblanadi. Muloqot vositasi bo'lmish tilni tabiiy muhitda, oilada, jamoatchilik orasida yoki uyushgan holda, darslarda amaliy egallash mumkin. Til hodisalariga oid bilimlar esa nazariy jihatdan o'rganiladi. Ma'lumki, Chet tilini o'rgatish va o'rganish muayyan jihatlari bilan ona tilidan keskin farqlanadi. Bu o'sa o'z navbatida chet tilini o'qitish texnologiyasini va samarali metodlarni qo'llashni taqozo etadi. Innovatsiya (inglizcha) yangilik kiritish, yangilik degan ma'noni ifodalaydi, texnologiya esa yunoncha "texnos" san'at, mahorat va "logos" - fan so'zlaridan olinib innovatsion texnologiya ta'lim- tarbiya shakllari, metodlari va usullariga yangicha yondoshish degan ma'noni bildiradi. Innovatsion texnologiyalar pedagogic jarayon hamda o'qituvchi va o'quvchi faoliyatiga yangilik, o'zgarishlar kiritishdir.

Ko'pchilik yangi tilni o'rganishni juda zerikarli va murakkab deb bilishadi. Tillarni zamonaviy usullar orqali o'rganish til o'rganish sayohatingizni sezilarli darajada yaxshilaydi. Biz quyida barchangiz uchun til o'rganish jarayonini oson va qiziqarli qilishning innovatsion usullar va metodlar ro'yxatini tuzdik.

1. Til o'rganish ilovalari: Duolingo, Mondly, Memrise, Babbel, Rosetta stone kabi til o'rganish ilovalaridan foydalaning. Ushbu ilovalar o'rganishni qiziqarli va qiziqarli qilish uchun interfaol darslar, viktorinalar va o'yin mashqlarini taqdim etadi.

2. Onlayn til kurslari: Coursera, FluentU, Preply, Udemy kabi nufuzli platformalar tomonidan taklif qilinadigan onlayn til kurslariga yoziling. Ushbu kurslar ko'pincha tinglash va nutq qobiliyatingizni oshirish uchun audio va video materiallar

bilan tuzilgan darslarni taqdim etadi. Siz ushbu kurslarni tugatib xalqaro sertifikatga ham ega bo'lishingiz mumkin

3. Onlayn suhbatlashi platformalari: HelloTalk yoki Tandem kabi til almashish platformalariga qo'shiling, bu yerda matnli xabarlar, ovozli qo'ng'iroqlar yoki video chatlar orqali dunyoning barcha nuqtalarida yashovchi til o'rganuvchilar bilan suhbat qurishingiz mumkin.

Til o'rganishda quyidagi metodlar tilni samarali va oson o'rganishga yordam beradi.

Audiolingual metod. Xorijiy tilni asosan tinglash, eshitganini gapirish orqali o'rganishga audiolingual metod deyiladi. Asosan og'zaki nutqqa urg'u beriladigan ushbu metodda talaffuz muhim rol o'ynaydi. Asosan gapirishga e'tibor qaratilgani hisobiga grammatika ikkinchi darajali bo'lib qoladi. Qayd qilingan audio bir necha marotaba tinglanadi va ortidan qaytariladi. Borabora o'quvchi jummalarni avtomatik tarzda takrorlaydigan bo'ladi. Natijada talaffuz va intonatsiyaning o'ziga xosliklarini farqlash imkoniyati paydo bo'lishi mumkin.

Kommunikativ yondashuv metodi.

Kommunikativ yondashuv eng samarali va keng tarqalgan metodlardan biri hisoblanadi. Mazkur usulni qo'llashdan asosiy maqsad o'quvchini boshqa, ya'ni o'rganayotgan tilda fikrlashga undashdan iborat. Yangi til o'rganayotgan odamda eng ko'p kuzatiladigan muammo bu dastlab biron narsa haqida gapirmoqchi bo'lsa, uni o'z tilida nima ekanini eslab olish, so'ngra xayolan uning xorijiy tildagi tarjimasini nimaligini yodga olish, ana undan keyingina tilga ko'chirish bo'ladi. Kommunikativ usul bilan til o'rganayotgan odamni esa ushbu muammo deyarli bezovta qilmaydi. Bundan tashqari, ko'p manbalar bilan ishlash, amaliyot usullarning bir qanchaligi, qolaversa, boshqalar bilan dolzarb, hayotiy voqea-hodisalarni muhokama qilish mumkinligi afzalliklaridan hisoblanadi.

Chat GPT dan chet tillarni o'rganishda foydalanish. Chatbot GPT - bu sun'iy intellektga asoslangan bot bo'lib, u insonga o'xshash javoblarni tushunish va yaratish uchun tabiiy tilni qayta ishlashdan foydalanadi. Bu til o'rganuvchilar uchun qimmatli manbadir, chunki u o'rganuvchilarga til ko'nikmalarini mashq qilish va yaxshilash uchun interfaol platformani taqdim etadi ushbu platforma orqali quyidagi imkoniyatlardan foydalanishimiz mumkin

1. Suhbatlashishni mashq qilish: O'z tilingizda GPT bilan suhbatlashish sizga real vaqtda yozish va gapirishni mashq qilish imkonini beradi. Siz botga savollar berishingiz, u bilan real vaqtda muloqot qilishingiz va foydali fikr-mulohazalar olishingiz mumkin.

2. Lug'at boyligini kengaytirish: GPT chatida muloqot qilish orqali siz so'z boyligingizni kengaytira oladigan yangi so'z va iboralarga duch kelasiz. Bundan tashqari, aniq so'zlarning ma'nosi yoki tarjimasini so'rashingiz mumkin, bu sizga tilni yanada mustahkam tushunishga yordam beradi.

3. Grammatik yordam: Agar grammatika qoidalari yoki xorijiy tilda tuzgan gapingiz gramatik jihatdan to'g'ri tuzilganligiga ishonchingiz komil bo'lmasa, GPT chati sizga buni aniqlashga yordam beradi.

4.Yozish ko'nikmalarini mashq qilish: Chat GPT sizga ingliz tilida yozish mahoratini rivojlantirishga yordam beradi, bu sizga grammatika, imlo va jumlar tuzilishini yaxshilashga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1.J.Jalolov "Chet til o'qitish metodikasi",Toshkent-2012

2.Отабоева, М.Р."Chet tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalardan foydalanish va uning samaradorligi"

3.Kitaygorodskaya G.A. Methodology for intensive teaching of foreign languages. M.,1982

4.<https://rank.uz/uz/news/izucenie-inostrannyx-yazykov-kakie-metodyrabortayut-bystro-i-xoroso>